

כל הזכויות שמורות

● יתחדש להחן האמריקאי "עניין העידן" אם כי תוך התחשבות במעמדו הרגיש של לוי אשכול.

● המהפכה העיראקית האחרונה תביא לגל זעזועים, הי עלול לשנות במידה ניכרת את יחסיהן הוותיקות במרחב, להשיי פני על מעמדה של ישראל.

● אפשרות מעשה אחת: היסול שלטון אליבטת בעיראק יעודד את יריבו מפלגה זו בסוריה, ויביא למהפכה גם שב. במיקרה זה תיתכן החייאת הסכמי-האיחוד המשולש של מצריים, סוריה ועיראק, שהתפוצץ בגלל הסיכסוכים בין עבד אל-נאצר ואל-בעת, ותקום מדינה פדרטיבית גדולה שתגביר במידה רבה את כוחו של נשיא מצריים, תוך הרעה חמורה במצבה המדיני והבטחוני של ישראל.

● השפעה פנימית-ישראלית של התפתחות זו: הגברת דרישתם של חסידי בג'וריון, כי יש להחזירו לשלטון, נוכח מצביחיהם רציני.

● אפשרות שניה, פחות קיצונית: שהנשיא עארף רק יכרות ברית עם מצריים, יפעל תוך שיתוף-פעולה עימה. במיקרה זה יהיו יחסי קאהיר-בגדאד יפות הדוקים מיחסי קאהיר-בגדאד, אך יותר הדוקים מיחסי קאהיר-אלג'יר, מאחר שעארף הוא אשיות פחות חזקה מאשר אחמד בן-בלה.

● המצב החדש בעיראק יביא לפחות הקלה זמנית לכור"ד. למרות שעארף הוא לאומן ערבי קיצוני, ואויב מושבע של הכורדים, יסתר לרכו את צבאו במרכזי המדינה, כדי לבצר את שלטונו. הדבר יתן לכור"ד דים הנצורים את השהות להתארגן מחדש, לקראת חידוש הקרבות. לעומת זאת עלול המצב החדש להביא שוב להתקרבות מוסקבה-בגדאד, תוך הפקרת הקו הפרוכורדי של הגוש הקומוניסטי.

● דים הנצורים את השהות להתארגן מחדש, לקראת חידוש הקרבות. לעומת זאת עלול המצב החדש להביא שוב להתקרבות מוסקבה-בגדאד, תוך הפקרת הקו הפרוכורדי של הגוש הקומוניסטי.

● צפויות התפתחויות בלתי נעימות רבות מהכרזות כך גוריון בעניין הכור האטומי כי דימונה. על אף ההכחשה שהבירק ל-ניוירוק טיימס, יפנו נציגים זרים רבים לממשלת ישראל רישות, כדי לקבל מ-מנה הסברים. משרד החוץ לא יוכל להסתמך רק על הכחשת בג'וריון, יצטרך לשכנע את המתעניינים כי אכן מיועד הכור בנגב לצרכי מחקר ושימוש שלום בלבד.

● ייעשה מאמץ מוגבר עלי ידי ראשי שלוש מפלגות הפרי עלים להגיע לידי הסכמי-בנינים, לקראת הסכם רחב יותר. עתה מוכנים גם ותיקי מפא"י ללכת לקראת מפ"ם, במגמה לצרפה לממשלה עוד לפ-ני הבחירות לכנסת השישית. שתי הסיבות הממריצות אותם: הרצון להשתית את הקואליציה על בסיס רחב, שלא יהיה תלוי במיעוט הדתי, אשר חייב את ה-ממשלה עד כה לפשרות בלתי-רפואל ריות, ופחדם של ותיקי מפא"י מפני ניסיון חלקים מסויימים במפלגתם לגרום למשבר שיחזיר את בג'וריון לשלטון.

● במיקרה של קואליציה פועלית רחבה, יהיה הדבר קשה יותר לביצוע.

● במקביל, יעשה לוי אשכול מאמצים להדק את הקשרים עם חרות, מבלי שזה יחייבו לכל מיתווה ציבורי.

● מלחמת הדתיים תחריף. היא גם לא תצטמצם בהסמכת רחוב שבטי-ישראל בירושלים בשבתות. החוגים החרדים של מאה-שערים יתרכזו אמנם במלחמה נגד תחבורה בשבת, אך גם המפלגות הדתיות המתונות יותר יסלו חלק במלחמה הכללית, כדי לא לפגור אחרי הקיצוניים. מנהיג המפד"ל, השר חיים שפירא, ינסה לקבוע קו מתון, שיקרא לסובלנות ולוויתורים מצד החילוניים. אולם גם בתוך מפלגתו יגבר להחן לצעדים חריפים, העלולים לסכן את קיום הקואליציה הממשלתית הנוכחית.

● שר החקלאות משה דיין ייקלע, עם שובו ארצה, לתוך סערה חדשה. הפעם תהיה זו סערה יזומה על-ידי יריבו בתוך צמרת מפא"י, שאצלם התגבשה לאחרונה הדעה כי אשכול היה צריך לתת לו ללכת, כאשר איים בהתפטרות לפני מספר שבועות. בין השאר יימסרו לפירסום גילויים על פעולות מסויימות של דיין, שנאספו על-ידי מתנגדיו כתגובה לחומר שדין אסף על פעולות כלכליות מסויימות של לוי אשכול. בהיותו שר האוצר.

● צפוי סיכסוך עבודה בענף ההדרים, כאשר ידרשו פועלי הקטיף תוספת מיידית לשכרם. אף כי שכר זה נקבע מראש בחוזה קולקטיבי בין התאחדות האיכרים לבין ההסתדרות, יבקשו הפועלים להקדים את מועד שינוי החוזה בחודש או חודשיים, כדי שההעלאה המעשית תיכנס לתוקפה כבר עם התחלת עונת ההדרים. אף כי מני וגמור עם התאחדות האיכרים לדחות דרישה זו, צפויה פירצה רצינית בחזיתם, בשל המחסור בפועלי-קטיף, ונכונות המעבידים הקואופרטיביים וההסתדרותיים לשלם תוספת זו מיד.

● יתחדש גל הנישואין שלא באמצעות הרכנות. הפעם ית-רכו בעיקר נישואין אלה בקיבוצים, שם תיערך שורה של סכסים "פרטיים". לאחר מכן יפנו הזוגות אל הרבנות בדרישה כי תכיר בנשואיהם, כפי שחייב בית-המשפט העליון בפסק-הדין במשפט הזוג חקלאי.

העם

לגרש את ישראל!

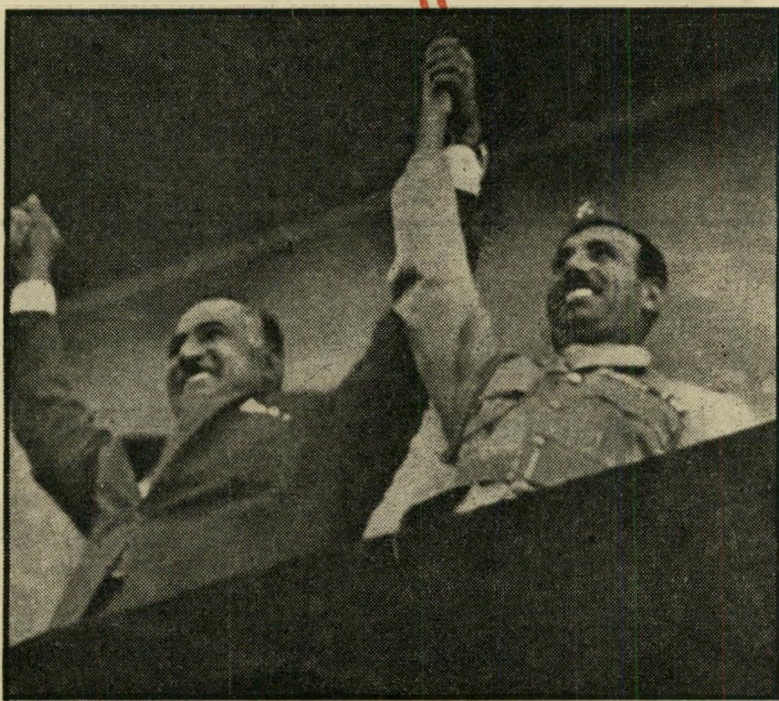
האיש שהגיע השבוע לשלטון מוחלט בי עיראק, הוא בעל דעות מוחלטות מאוד ל-גבי ישראל. הוא רוצה להשמידה. לפני כמה שבועות נתן עארף ראיון מיוחד לעיתון "אפריק" ("אפריקה הצעירה"). הוא נתגלה כשונא מושבע של ישראל, ה-עולה בקיצוניותו בהרבה על נשיא מצרים. בין השאר נשאל:

האם אפשר לחזות באפשרות של יצירת מדינה ערבית-יהודית בארץ-ישראל, שתהווה חלק מן הפדרציה הערבית? תשובה: לא יכול לבוא בחשבון שום דבר אחר מאשר סילוקה של ישראל. כל עוד יחשבו היהודים את עצמם לאומה, לא יהיה פיתרון אחר אלא מלחמה. ולהיפך: אם הם ירצו להשתלב בעולם הערבי, אולי הם יוכלו להיות ערבים כמו האחרים. הם יוכלו להיקרא ערבים? תשובה: אולי.

יחסים מרחביים

טלפון 163-93, בגדאד

בקול רחי יראת-קודש קרא הקריין: "לכ-

נשיאי עיראק ומצרים (1958)

אנא עארף!

כוד נשיא הקהיליה, ראש מועצת המהפכה, המפקד הכללי של הכוחות המזוינים, ה-מאראשאל עבד אל-סלאם מוחמד עארף המכר-בד... במכתב אחרי מכתב, מיברק אחרי מיברק, הודיעו ראשי הצבא והציבור של עיראק על נאמנותם הניצחית לאדם שחולל זה עתה את המפכתו השלישית, תוך חמש שנים וחצי.

אחרי כל צרור של ברכות, הפסיק קריין ראדיו בגדאד את קריאתו הגילהבת, שידר פקודות קצרות של המטכ"ל העיראקי, בהן נדרשו כל אנשי המישמר הלאומי למסור את נשקם ואת עצמם. כל אדם היודע על הימצאו של איש המישמר הלאומי, נתבקש להודיע על כך לטלפון מס' 93163 בבגדאד.

החלק השלישי של תוכנית-היום של תח-נת הקהיליה העיראקית: שירי-לכת מתכתיים, תוצרת מקומית ותוצרת מצריים, בהם חזרו ללא-הרף קומץ המילים "קאומיה" (לאומיות), "חטאניה" (כניל), "חחרה" (אחדות), "ער-ביה" (ערביות), "חוריה" (חרות).

שוב התפוצצה הפיכה בחלל המרחב. סוף השועה הזקן. בעודם רבים על התרנגולות, הופתעו שני השועלים על-ידי הנמר הזקן. במכה אחת סילק את שניהם ונטל את כל התרנגולות לצמצו.

זה מה שקרה, בערך, בשבוע האחרון בי-עיראק. שני השועלים היו שני פלגי מפלגת אל-בטת ("התקומה") העיראקית - הפלג המתון של ראש-הממשלה אל-בכר, והפלג הקיצוני של סגנו אל-סעדי. הנמר הזקן, בו זילזלו כולם, היה הנשיא עארף.

עארף יכול היה לטעון כי פשוט תפס את המקום הטבעי, שהגיע לו מאז ה'14 בי-

יולי 1958. אותו יום עלה עארף על הארמון המלכותי, הרג את המלך פייצל השני, נכרו של מייסד השושלת, פייצל הראשון (ראה עמודים 57). למחרת היום הרג את "השועל הזקן", נורי אל-סעדי, שותפם של פייצל ה-ראשון, לורנס איש-ערב, שהיה השליט ה-אמיתי במדינה.

אך אז ניסה עארף לחקות את עבד אל-נאצר. כשם שהמהפכן המצרי הסתתר תחיל-לה מאחורי האלוף מוחמד נגיב, כן הסתתר עארף מאחורי דמיון מעוררת-הכבוד של עבד אל-כרים קאסם. אולם בעוד שעבד אל-נאצר סילק את נגיב לפני שגדלו ציפורניו, חוסל עארף על-ידי קאסם, נידון על-ידו ל-מיתה, וניצל רק בנס מתלייה.

סוף השועה המזוינת. אולם שעתו של עארף הגיעה שנית. ביום ה'14 לחודש ראמדאן, חודש הצום המוסלמי, הגיע סוף-סוף לראשות הממשלה. אנשי אל-בטת בי-עיראק תפסו את השלטון, חיפשו אדם פור-פולארי לתפקיד נשיא המדינה. הם בחרו בי-עארף.

הפעם לא היסס עארף המשוּפם, בעל ה-הופעה הבלתי-מרשמה, הוא ציחה על אני-שיו לחסל את קאסם, "השועל המזוינת", יחד עם גיסו אל-מהדאוי, נשיא בית-הדין העממי, שהתפרסם במרחב כולו בפסקי-דינו המגוחכים והגוראים.

אלא שאנשי אל-בטת לא היו בטוחים בעארף. הם השאירוהו רק כסמל. הם ידעו כי עארף יוכל לפתוח בפניהם דלתות בי-קאהיר, וכי המוני עיראק מכירים ומוקירים אותו. אותם המונים לא הכירו כמעט כלל את מפלגת אל-בטת, בעלת ההשקפה המטושה-טשה, שחסידיה באו מציבור המשכילים וה-סטודנטים.

כך התבצר, איכשהו, השלטון החדש. עארף עמד בראש, ללא השפעה ממשית. ואילו אני-שי אל-בטת התקדמו בהדרגה להגשמת שאי-פתם: לאחד את עיראק וסוריה, כגרעין ל-מדינה ערבית גדולה, בה תשלוט מפלגתם שלטון דיקטטורי. הם התכוונו לבלוע, בהק-דם האפשרי, גם את ירדן. על ישראל היה להתכונן ליום בו תשכון על גבולה הצפוני-מדינה גדולה אחת, שתשתרע מגשר בנות-יעקוב ועד הרי פרכ, ושתהיה בעלת צבא גדול מאוחד.

13, 14, 18. אולם עארף לא ישב בי-חיבוק ידיים. בשבתו בבית-הסוהר למד את שיטותיו של קאסם, שסיכסך בהצלחה בין הקומוניסטים וחסידיו עבד אל-נאצר, בין כור-דים וערבים, והניח לכל הפלגים לחסל איש את רעהו.

עארף החל לסכסך בין פלגי אל-בטת, וכי-יחוד בין אל-בכר ואל-סעדי. שרי-החוץ טאלב שביב, גם הוא איש אל-בטת, עזר לו בכך. ב-13 באוקטובר פרץ סוף-סוף הריב המיוחל בגלוי. אל-סעדי ושמונה מתומכיו גורשו מ-עיראק והגיעו לספרד.

אנשי אל-בטת הסורית הריחו את הסכנה המתקרבת בעיראק. מוכינם הכללי, מישל עפלק האפרורי, והדיקטטור אמין אל-חאפז, מיהרו לטוס לבגדאד. הם החליטו על צעד, שקבע את גורל אל-בטת: לגרש גם את שביב ושישה מתומכיו, הפעם לביירות. ה-מנהיג היחידי שנשאר על כנו, לא היה מיכשול רציני.

הפעם לא מיהר עארף. הוא לא חולל את הפיכתו השלישית ביום האהוב עליו: ה'14 לחודש, כמו בשתי הפעמים הקודמות. ה-14 פרצה ב'18 בנובמבר. צעדו הראשון: להכי-ריו על פיזור המישמר הלאומי, הצבא ה-מוזיין הפרטי של אל-בטת.

מלחמת התחנות. כל אדם במרחב הבין את חשיבות המעשה. רדיו קאהיר הו-דרו לשבח את עארף, הוהיר את הסורים מפני התערבות מזוינת בעיראק. הרמו ה-גלוי: אם יעבור הצבא הסורי את הגבול העיראקי, ינסו המצרים להטיס את חיליהם לעיראק, ואילו רדיו דמשק קרא לכל אנשי אל-בטת בעיראק לעמוד על המישמר ולהשי-איר את גודו המישמר הלאומי על כנם, "כמו שהיו לפני ה'13 בחודש".

אנשי אל-בטת לא יכלו לקחת לרחמיו של איש, אחרי שביצעו שתי שחיתות נוראות: טבח שיטתי של הקומוניסטים והכורדים בי-עיראק, ושחיתת קטנה יותר של חסידיו עבד אל-נאצר בסוריה.

רק לתחנה ערבית אחת במרחב לא היה מה להגיד, כרגיל: בית-השידור הישראלי, המשדר בשפה הערבית.

• לצורך זה יצטרכו לטוס בשמי סוריה או ירדן.